

**POLSKIE BADANIA GEOBOTANICZNE
POZA GRANICAMI KRAJU**

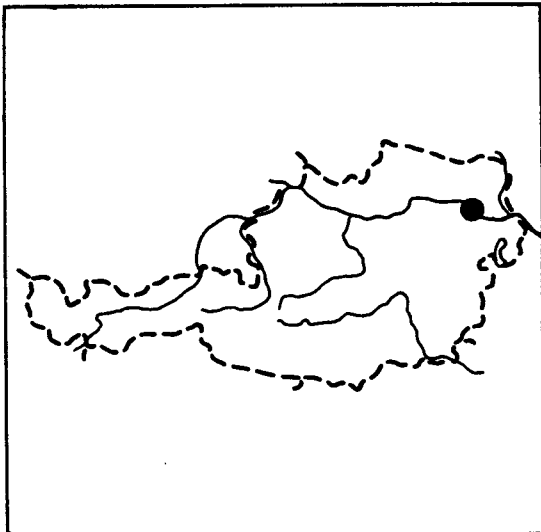
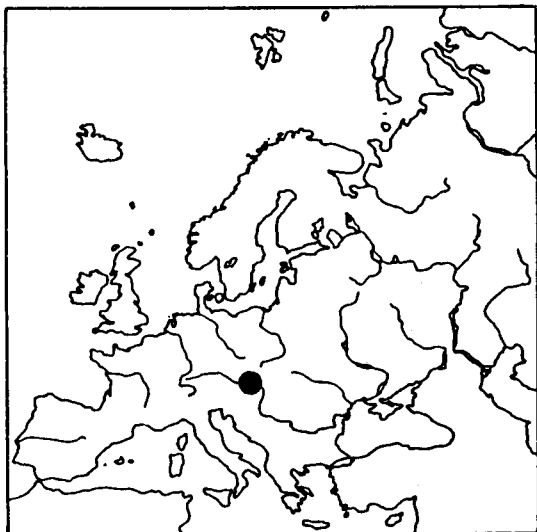
*Materiały 36 Seminarium Geobotanicznego,
Warszawa, 15–16.03.1991*

Redakcja: J. B. Faliński & Z. Mirek

**POLISH GEOBOTANICAL INVESTIGATIONS
ABROAD**

*Materials of the 36th Geobotanical Seminar,
Warsaw, 15–16 March 1991*

Edited by: J. B. Faliński & Z. Mirek

WYBRANE PROBLEMY SYNANTROPIZACJI FLORY ROŚLIN NACZYNIOWYCH WIEDNIA

Some problems of synanthropisation of the vascular plants flora of Vienna

Bogdan JACKOWIAK

Summary. In the floristico-ecological researches carried out in 1989 on the area of Vienna a special attention was paid to the spatial differentiation of species composition of vascular plants, according to the way and intensity of the spatial utilization of that big town. Moreover, some new species for the flora of Vienna were stated and new localities of very rare and threatened taxons, in the range of all Austria were given. In the cartographical and phytosociological way, the phenomenon of expansion of two species: *Angelica archangelica* and *Duchesnea indica* was shown.

Key words: urban phytoecology, synanthropisation, flora, Vienna, Austria

Dr Bogdan Jackowiak, Zakład Taksonomii Roślin, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Al. Niepodległości 14, 61–713 Poznań

Badania przeprowadzone na terenie Wiednia dotyczą problemu synantropizacji flory roślin naczyniowych wielkiego miasta. Wybór tego ośrodka do studiów podyktowany był zarówno warunkami fizjograficznymi, które można uznać za typowe dla obszaru środkowoeuropejskiego, jak również odpowiednim stanem zbadania flory, umożliwiającym prowadzenie badań porównawczych. W dotychczasowych pracach zwrócono uwagę na następujące zagadnienia:

- rozmieszczenie i synekologię dwóch gatunków ekspansywnych (*Angelica archangelica* i *Duchesnea indica*),
- zróżnicowanie przestrzenne flory w różnych strefach miasta.

Ponadto, prowadzono standardowe obserwacje florystyczne, których efektem jest dostarczenie danych o nowych i rzadkich gatunkach na terenie Wiednia.

Rezultaty badań zostały częściowo opublikowane. Z wyników zasługujących na uwagę należy wymienić:

1. odnalezienie po raz pierwszy na terenie Wiednia takich gatunków jak: *Bromus carinatus*, *Parietaria judaica*, *Agrostis stricta* i *Angelica archangelica* [1].

2. Stwierdzenie nowych stanowisk gatunków bardzo rzadkich lub rzadkich we florze tego miasta. Po raz pierwszy od ponad 70 lat zaobserwowano: *Orobancha picridis*, *Trifolium incarnatum* i *Vulpia myourus*. Ponadto zanotowano również gatunki z „czerwonej listy” flory Austrii: z kategorii zagrożonych wymarciem (*Atriplex rosea* i *Blackstonia acuminata*), z kategorii silnie zagrożonych (*Bromus secalinus*, *Chenopodium rubrum*, *Herniaria hirsuta* i *Thymaeea passerina*) oraz z kategorii zagrożonych (*Linum austriacum* i *Thesium arvense*) [1].

3. Udokumentowanie zjawiska ekspansji wzdłuż Dunaju, nowego dla flory Wiednia gatunku – *Angelica archangelica*. Wyniki badań przedstawiono w formie kartograficznej (pun-

ktowa mapa aktualnego rozmieszczenia gatunku) oraz w postaci tabeli fitosocjologicznej, obrazującej przede wszystkim rolę badanego gatunku w nowym dla Austrii zespole *Convolvulo-Archangelicetum* Pass. 1964 [2].

4. Stwierdzenie tendencji ekspansywnych wschodnioazjatyckiego gatunku z rodziny *Rosaceae* – *Duchesnea indica* (Andrews) Focke, oraz udokumentowanie kartograficzne i fitosocjologiczne tego zjawiska. Rezultatem przeprowadzonej analizy syntaksonomicznej jest opisanie nowego zespołu synantropijnego (*Oxalido-Duchesneetum indicae*), zaliczonego do związku *Cynosurion*, rzędu *Trifolio-Olantaginetalia* R. Tx. 1947 em. Brzeg 1991 i klasy *Molinio-Arhenatheretea* Tx. (37) 70 [3].

5. Przeprowadzenie wszechstronnej analizy porównawczej flory roślin naczyniowych siedmiu powierzchni badawczych o wielkości 1, km², zlokalizowanych w różnych pod względem historycznym i urbanistycznym punktach miasta.

6. Opracowanie, na podstawie badań przeprowadzonych w obrębie wybranych powierzchni, charakterystyki ekologicznej dla ponad 460 gatunków, w tym m.in. określenie skali hemerobii roślin szerzej rozpowszechnionych.

LITERATURA

- [1] JACKOWIAK B., 1990. Neue Daten für die Gefäßpflanzenflora von Wien. *Verh. Zool.-Bot. Ges. Österreich* 127: 107–111.
- [2] JACKOWIAK B., GRABHERR G. 1990. Zur Ausbreitung von *Angelica archangelica* L. an der Donau in Wien. *Verh. Zool.-Bot. Ges. Österreich* 127: 113–122.
- [3] JACKOWIAK B., 1992. Zur Ausbreitung von *Duchesnea indica* (Rosaceae) in Wien. *Fragm. Flor. Geobot.* 37(2): 539–547.

Badania przeprowadzono w ramach stypendium (ÖAD) ufundowanego przez Österreichische Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung. Prace badawcze prowadzono we współpracy z Abteilung für Vegetationsökologie und Naturschutzforschung, Institut Pflanzenphysiologie, Universität Wien, którym kieruje Prof. dr Georg Grabherr.